

OBSAH :

VEREJNÉ FINANCIÉ :
Rozpočet prehlbuje deformácie
verejných financií Peter Gonda

DÔCHODKOVÝ SYSTÉM :
Odstránime Bismarckovo dedičstvo!
Rozhovor s Josém Piñerom

VEREJNÁ SPRÁVA :
Komunálna reforma v slepej uličke
Dušan Sloboda

KONFERENCIE :
Ako ďalej s environmentálnou
politikou? Radovan Kazda

ROZPOČET PREHLBUJE DEFORMÁCIE VEREJNÝCH FINANCIÍ Peter Gonda

„Návrh rozpočtu plne rešpektuje maastrichtské kritériá a je významným príspevkom k zavedeniu spoločnej európskej meny na Slovensku v januári 2009,“ udal tón hodnotenia vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2008-2010 premiér Fico. Myslel tým najmä plánované zlepšenie hospodárenia verejnej správy v roku 2008, zohľadňujúce kritérium „zavedenia“ Slovenska do eurozóny. Hodnotenie plánovaného rozpočtu oproti vyšším deficitom verejných financií v minulosti vyznieva na prvý pohľad pozitívne. Avšak, komplexnejšie hodnotenie z ekonomického pohľadu viacerých súvislostí celkovo vyznieva nepriaznivo.

Odrasovým mostíkom k ucelenejšiemu pohľadu na vládnu verziu rozpočtu môže byť jeho hodnotenie s pripomenutím si priaznivých ekonomických podmienok, o ktoré sa opiera – spomeňme napríklad rýchly reálny ekonomický rast odhadovaný na rok 2007 až takmer na 9 % a na rok 2008 na necelých 7 %, reálny rast spotreby domácnosti prognózovaný na rok 2008 na 6 % a zvýšenie priemernej reálnej mzdy v roku 2008 o 4,5 %. Plánovaný deficit verejných financií na úrovni 2,3 % HDP (absolútne 46,5 mld. Sk) vyznieva v tomto kontexte ako ďalšia premárnená šanca na zrealizovanie viditeľnejších úspor. O to viac, že v porovnaní s rokom 2007 sa plánuje iba nepatrné zlepšenie hospodárenia o cca 6 mld. Sk (0,6 percentuálneho bodu HDP). Kedy, ak nie v takomto čase, sa má vláda snažiť čo najviac priblížiť, ba až dostať, k vyrovnanému rozpočtu?

Mierne zlepšenie hospodárenia vo verejných financiách navyše opäť nemá byť dosiahnuté znížením (rastu) verejných výdavkov, ale výrazným zvýšením príjmov. Daňovo príjmový balík sa vláde „naľúfne“ aj vďaka vyššej tvorbe zdrojov a rastu spotreby subjektov v ekonomike. To však vláde nestačí a obmedzením daňovo uznateľných nákladov bánk a poisťovní chce prostredníctvom novely zákona o dani z príjmov

do rozpočtu „nahnať“ dodatočné, aj keď iba dočasné zdroje.

Akékoľvek priaznivé hodnotenie vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2008 sponchýbňuje ohlasované výrazné zvýšenie celkového objemu verejných výdavkov. Verejná správa by v roku 2008 mala prerozdeliť až približne 722 mld. Sk, čo zodpovedá cca 315 tis. Sk ročne na jedného pracujúceho. To je celkovo až o 64 mld. Sk (resp. o 28 tis. Sk na jedného pracujúceho) viac, než sa rozpočtovalo na rok 2007. Inak povedané, verejné výdavky sa majú zvýšiť oproti rozpočtu 2007 až o takmer 10 %, čím výrazne predstihnú aj očakávanú infláciu. O úsporách verejných výdavkov tak nemôže byť ani reči.

Vládny návrh rozpočtu je ďalšou premárnenou príležitosťou riešiť problémy verejných financií v ekonomicky priaznivom období.

Vládny návrh rozpočtu však kontinuálne prenáša aj deformovanú štruktúru výdavkov: pokračujúcu vysokú spotrebu inštitúcií verejnej správy, prílišné výdavky na dotácie a iné transfery do podnikateľskej sféry a stále málo adresný a veľký balík sociálnych výdavkov. Výdavky na spotrebu inštitúcií napojených na štátny rozpočet majú napríklad predstavovať až približne 30 % výdavkov štátneho rozpočtu. Príkladom neadresného „rozdávania peňazí z daní na sociálne účely“ sú prídavky na dieťa rodičom bez ohľadu na ich príjem a majetok, plánované v objeme 8,5 mld. Sk.

Hlavnou deformáciou v rozpočte sú však stále značné verejné výdavky na „podporu“ podnikateľských subjektov. „Vyvolenými“ sú opäť podnikatelia v pôdohospodárstve, ktorí majú mať v roku 2008 prístup k verejným zdrojom vo výške 25,5 mld. Sk, čo je o 32 %

viac než sa rozpočtovalo na rok 2007. Za nárast môžu vďaka prostriedkom z EÚ, ktorých bude pre nich viac o 50 % ako na tento rok. Napriek tomu však vláda plánuje farmárom príspeť z našich daní maximálne možnou sumou na dorovnávanie priamych platieb, zodpovedajúcou 3,8 mld. Sk.

Viditeľnejší medziročný nárast pozorujeme i v ďalších dvoch rozpočtových kapitolách v trhovej ekonomike zbytočných samostatných rezortov: životného prostredia a kultúry. Na výraznejšie zvyšovanie iných výdavkov, vrátane tých sociálnych, tak vláde už nevyšlo. Určitou výnimkou sú rozpočtované výdavky na nesystémový viačročný príspevok dôchodcom v objeme 1,7 mld. Sk.

Rozpočet verejnej správy na rok 2008 je podriadený cieľu nahradenia koruny eurom v roku 2009. Realizáciu niektorých zámerov vyžadujúcich viac zdrojov presúva preto vláda na ďalšie roky svojho vládnutia (napríklad odškodnenie klientov nebankových subjektov) a riešenie vážnych finančných problémov (vrátane financovania dôchodkového systému) pravdepodobne odkladá na ešte neskoršie obdobie. K tomu sa pridávajú riziká, ktoré môžu znamenať značnú finančnú záťaž: napríklad zadlžené zdravotníctvo, kde zdravotné poisťovne hrozia štátu medzinárodnými arbitrážami, a proces rýchlej výstavby diaľnic s využitím verejnosúkromného partnerstva.

Predložený vládny návrh rozpočtu nepriaspieva k riešeniu dlhodobého zabudovaných deformácií vo verejných financiách, ale ich prehlbuje. Nevyhnutné kroky vedúce k razantným úsporám vo verejných financiách, redukovaniu verejných výdavkov (najmä vládnej spotreby a transferov ďalším subjektom) a vyrovnanému hospodáreniu bez zvyšovania daní a sociálnych odvodov pravdepodobne ostanú ako agenda pre ďalšie vlády.

Autor je ekonóm KI.

ODSTRÁŇME BISMARCKOVO DEDIČSTVO!

Rozhovor s Josém Piñerom

José Piñera je prezidentom Medzinárodného centra pre penzijnú reformu a pôsobí i ako jeden z expertov amerického Cato Institute. Je najznámejším reformátorom dôchodkového systému na svete. Ako minister sociálnych vecí v Čile začiatkom 80. rokov 20. storočia vytvoril úspešný model dôchodkovej reformy, v ktorom si sporí každý sám na svoj dôchodok na svojom osobnom dôchodkovom účte. Jeho alternatíva priebežného financovania penzijného zabezpečenia, ktoré ešte v 19. storočí vymyslel nemecký kancelár Otto von Bismarck, stojí na troch princípoch: minimálny dôchodok pre všetkých prispievateľov bez ohľadu na výšku príspevku, odvodzovanie výšky dôchodku z naakumulovaných príspevkov (tie predstavujú 10 % mzdy) a správa týchto prostriedkov súkromnými spoločnosťami. Dnes je v tomto systéme v Čile zapojených až 95 % pracujúcich.

Pán Piñera, mohli by ste našim čitateľom ozrejmiť, v čom spočívali problémy čilskej ekonomiky pred rokom 1975 a čo obsahoval Váš základný reformný balík na jej ozdravenie?

Čile malo napoly socialistickú ekonomiku. Z tohto dôvodu bol pred rokom 1975 po celé desaťročia medziročný rast hrubého národného príjmu na obyvateľa v priemere 1 %. S takýmto chabým rastom jednoducho nemôžete poraziť chudobu a vyriešiť sociálne problémy, nech by boli úmysly predchádzajúcich vlád akokoľvek dobré. Rozdiely medzi sľubmi politikov a realitou viedli krajinu do občianskej vojny. V roku 1975 sme sa my, skupina klasických liberálnych ekonómov, rozhodli uskutočniť „priateľské prevzatie“ nadchádzajúcej dočasnej vlády počas výnimočného stavu a zorganizovať revolúciu „slobodného trhu“ s cieľom prieniesť blahobyt, slobodu a demokraciu. Urobili sme to a zvyšok už poznáte. Čile opustilo krajinu tretieho sveta a je na ceste stať sa krajinou „prvého“ sveta. Kľúčovou reformou, niektorí ju nazývajú tiež „matkou všetkých reforiem“, bolo vytvorenie súkromného systému osobných dôchodkových účtov.

To je dobrý spôsob ako zmeniť priebežný systém financovania dôchodkov. Čo sú podľa Vás najzákladnejšie problémy tohto systému, ktorý je v Európe tak pevne zakotvený?

Níči dôležité spojenie medzi príspevkami a nárokmi na dávky, v konečnom dôsledku medzi snahou a odmenou. To otvára dvere k „inflácii“ nárokov na sociálne dávky, ktorými si politici kupujú volebné hlasy za peniaze iných. Toto všetko je dnes zhoršené dvoma demografickými trendmi: nižšou pôrodnosťou a vyššou priemernou dĺžkou života.

Vráťme sa ešte k systému osobných dôchodkových účtov. Sledujeme, že súkromné penzijné fondy sa stávajú viac a viac populárnymi. Kde vidíte kľúčovú výhodu osobných dôchodkových účtov a prínos súkromných penzijných fondov, ktoré ich spravujú?

Systém osobných dôchodkových účtov je v súlade s ľudskou povahou a poskytujú všetky správne stimuly človeka pre prácu a sporenie. Súkromný sektor je efektívnejší v nadobúdaní najlepších výnosov na osobných účtoch pracujúcich a v minimalizovaní nákladov. Úloha vlády spočíva len v dohliadaní na pravidlá hry a v poskytovaní záchranej siete.

Oponenti súkromnej iniciatívy nedôverujú týmto fondom zo súkromného sektoru. Je vôbec možné mať úspešný systém osobných dôchodkových účtov bez skutočne konkurenčného trhu poskytnutých fondov? Aký bol príbeh Čile?

Konkurencia je najpodstatnejšia. V Čile je od prvého dňa voľný vstup do odvetvia manažovania penzijných fondov. Dnes sú náklady manažovania fondov 50 základných bodov (0,5 % manažovaných aktív). A fondy poskytli pracujúcim priemernú zloženú mieru reálnej výnosnosti vo výške 10 % za dobu 26 rokov!

Áká bola reakcia ľudí a ekonomiky v Čile na systém osobných dôchodkových účtov v roku 1980 a čo si myslia dnes?

Dali sme každému pracujúcemu slobodnú voľbu ostať v štátnom priebežnom systéme, alebo vystúpiť z neho a prejsť do súkromného systému osobných dôchodkových účtov. Iba za prvý mesiac prevádzky sa 25 % pracovnej sily presunulo do súkromného systému. V súčasnosti je v tomto systéme až 95 % pracovnej sily. Možno máme 5 % pracujúcich, ktorí sú geneticky komunisti a nenávidia zhromažďovať si kapitál pre svoju starobu. To je v poriadku, pokiaľ nebránia zvyšku pracujúcich stať sa vlastníckymi kapitálami a mať svoje budúce penzie plne hrazené. V súčasnosti je systéme naakumulovaných 120 miliárd dolárov (80 % čilskeho HDP), pracujúci vlastnia obrovský kapitál, z ktorého vyplývajú i zdravé kapitálové trhy, ktoré boli podstatným prvkom pre posilnenie ekonomiky a poskytnutie dlhodobého financovania pre nové investície do priemyslu, baníctva, poľnohospodárstva, bytovej výstavby a tiež infraštruktúry.

OBJEDNAJTE SI:

Peter Gonda – Pavel Chalupníček (eds.): Na obranu slobodného trhu (2007)

Kniha *Na obranu slobodného trhu* (2007), ktorú spolu vydali Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika a Liberálny inštitút, pozostáva z trinástich prednášok renomovaných a vo svete uznaných osobností, ktoré odzneli v rámci cyklu prednášok Conservative Economic Quarterly Lecture Series, ktorý v Bratislave organizuje KI, a v rámci výročných, jarných či jesenných prednášok,

A čo systém osobných dôchodkových účtov a demografia – vieme, že populácia v rozvinutom svete čoraz viac starne. Vidíte nejaké potenciálne problémy s penzijnými systémami založenými na trhovom princípe vo vzťahu ku klesajúcej zložke ekonomicky aktívnej populácie v rozvinutých ekonomikách ako sú napríklad tie v EÚ?

Naopak. Jediná záchrana pre penzijné systémy týchto krajín je ich presunutie k príspevkovo definovaným, plne kapitalizačným schémam. Inak ich priebežne financované Titaniky narazia na ľadovec staroby a nastane ekonomická, sociálna a politická nestabilita.

Objasnite nám, prosím, prečo sa tak snažíte odstrániť dedičstvo Bismarckovo štátu blahobytu?

Lebo Marx je mŕtv, pochovaný hrozou pohromou komunizmu. No dedičstvo Bismarckovo štátu blahobytu je stále živé a prostredníctvom kultúry nárokov na sociálne dávky deštruuje spojenie medzi snahou a odmenou, pričom podkopáva prastarú kultúru Západu, ktorá tkvie v individuálnej slobode a osobnej zodpovednosti.

Na záver, čo je konečným cieľom Vašej „krížovej výpravy“ za vytvorenie plne hrazeného penzijného systému založeného na osobných dôchodkových účtoch, čo je najväčšou hodnotou?

Vytvorenie sveta pracujúcich – kapitalistov. Sveta, v ktorom každý pracujúci vlastní ľudský kapitál prostredníctvom svojho vzdelania a zdravia, a finančný kapitál prostredníctvom svojho osobného dôchodkového účtu. Sveta slobodných mužov a žien, pretože niet slobody bez vlastníctva.

Rozhovor viedol Mitja Steinbacher pôsobiaci v rámci Free Society Institute (FSI), Slovinsko. Pôvodne publikované dňa 27. septembra 2007 v dvojtýždenníku Tribunal, ktorý vydáva FSI, www.fsi-institute.si.

Preložil Ľuboš Mikuška.

ktoré organizuje KI v Prahe. V knihe si možno prečítať napríklad príspevok nositeľa Nobelovej ceny za ekonómiu v roku 1986 Jamesa M. Buchanana, prezidenta ČR Václava Klause alebo prezidenta Cato Institute Williama A. Niskanena.

Ak si chcete knihu objednať, viac informácií nájdete na stránke KI. www.konzervativizmus.sk.

KOMUNÁLNA REFORMA V SLEPEJ ULIČKE

Dušan Sloboda

Slovensko je charakteristické rozdrobenou sídelnou štruktúrou. Až dve tretiny z takmer 3 000 obcí krajiny má menej než 1 000 obyvateľov. Takmer 3 000 samospráv s dominanciou malých obcí znamená i neefektívnu a ťažko kontrolovateľnú správu vecí verejných, zvlášť po realizácii decentralizácie verejnej správy. Aké riešenia tohto problému ponúkol v prvej tretine svojho volebného mandátu Ficov kabinet?

Dalo by sa povedať, že žiadne, a hneď na tomto mieste s hodnotením skončiť. Vláda Roberta Fica nad slovenskou samosprávnou realitou totiž od začiatku privrela oči a problému sa už vo svojom programovom vyhlásení postavila chrbtom. Všeobecný, fráзовitý a zúfalo nekonkrétny. Tak sa javí program vlády v oblasti verejnej správy ako celku. Vláda sa nám zverila, že mieni „podniknúť kroky smerujúce k ekonomizácii“ verejnej správy. Chýbajú však konkrétne opatrenia, ako to dosiahnuť. Najväčším problémom na ceste k efektívnejšej a lacnejšej správe vecí verejných na Slovensku je pritom rozdrobenosť sídelnej štruktúry. Takmer 3 000 obcí znamená takmer 3 000 (obecných, miestnych a mestských) úradov spravujúcich zverenú kompetencie. Kým predošlá vláda aspoň začala diskusiu o potrebe komunálnej reformy, teda o združovaní obcí a ich úradov, vo vyhlásení Ficovej vlády by sme túto tému hľadali zbytočne. Prečo by sa tak však udiat malo, to sa napriek všetkému nepriamo dozvedáme dokonca i z viacerých materiálov tejto vlády.

Prenesený výkon

Decentralizácia verejnej správy na Slovensku znamená i to, že samospráva v mene štátu vykonáva isté kompetencie, teda tzv. prenesený výkon štátnej správy, a to najmä v oblasti stavebného konania, matričnej činnosti, životného prostredia, cestnej dopravy a pozemných komunikácií či školstva. Nejde tu pritom o drobné, ktoré sa ledabolo hádžu pre šťastie do fontány. Na prenesený výkon, ktorý zabezpečujú obce, štát z našich daní v roku 2005 zaplatil vyše 14 miliárd korún.

Štát kvalitu tohto výkonu každoročne sleduje, pričom v ostatnej zverejnenej správe tohto druhu za rok 2005, ktorú vláda schválila koncom augusta 2006, sa dokonca konštatuje, že „opätovne veľa obcí nepredložilo miestnym orgánom štátnej správy podklady ani výkazy o svojej činnosti.“ Dalej nám, no najmä vláde, správa uvádza, že mestá a väčšie obce zväčša predložili podklady o svojej činnosti pri prenesenom výkone štátnej správy, avšak „nižšia kvalita bola opätovne zaznamenaná v rozhodovacom procese správnych orgánov menších obcí, ktoré nezdužili činnosť do spoločných obecných úradov.“ Nedostatky vo včasnosti a správnosti rozhodovacích procesov závisia vraj „od veľkosti obcí a tým aj ich personálneho zabezpečenia, čo možno dokumentovať tým, že v mestách je nedostatkov v rozhodovacom procese menej.“

Vládny materiál priznáva, že problémy sú vo vysokom počte úradov a úradníkov, nedostatočnej úrovni vybavenosti výpočtovou technikou a pripojením k internetu či dokonca nedostatočnou kvalitou personálnych zdrojov. Niektoré ministerstvá sa poponáhľali s riešením, ktoré podľa nich tkvie v tom, aby tie obce, ktoré zjavne nie sú schopné adekvátne kompetencie vykonávať, „vrátili“ ich výkon späť štátu, konkrétne miestnej štátnej správe. Tak. Veď štát si s tým predsa poradí, nie?

Spoločné obecné úrady

Viaceré obce využívajú aj možnosť združovať niektoré činnosti do spoločných obecných úradov, čím sa zabezpečuje kvalifikovanejší a menej nákladný výkon štátnej správy. Hoci v približne 200 spoločných obecných úradoch je zapojených vyše 2 800 obcí, tento údaj je skreslený, keďže ide o spoločný výpočet za všetky kompetencie. Toto združovanie je však dobrovoľné, a zďaleka svoj potenciál ušetriť peniaze daňovníkov na úseku viacerých kompetencií nevyčerpal.

Ficova vláda nemá odvahu na nepopulárne kroky a ani potenciál pre koncepčné riešenia. Pri pohľade na komunálnu reformu privrela oči.

Spomeňme napríklad činnosť na úseku matrik. Tú v 974 matričných úradoch zabezpečovalo celkom 1 049 pracovníkov, čo je takmer tretina z celkového počtu zamestnancov zabezpečujúcich prenesený výkon. Matriku máme teda v podstate v každej tretej obci. Je mnoho služieb, ktoré ľudia potrebujú využívať podstatne častejšie, avšak ich prevádzky nemajú takú hustú sieť, ako spomínané matriky. Prečo? Lebo by to bolo neefektívne a v konečnom dôsledku stratové. Štátu však nejde o zisk, hospodári predsa s našimi daňami, a červené číslo ho preto strašíť nemôžu. Preto nám spolu so samosprávou veľkoryso ponúka matriky v každej tretej obci. Ozaj, koľko krát v živote ste potrebovali „služby“ matriky? Ak ste z vidieka, nechodíte tam snáď častejšie, ako na nákupy do hypermarketu v najbližšom meste, však?

Aby sme boli spravodliví, vláda si je vedomá, že redukcia matrik je potrebná. Vyplyva to dokonca i z jej vlastných analýz. No pripravený návrh zákona, na základe ktorého by sa takáto zmena udiala, vláda najmä po protestoch obcí a ich záujmových združení stiahla. Rovnako zatiaľ dopadla i plánovaná redukcia stavebných úradov. Táto vláda sa nerada púšťa do nepopulárnych

opatrení. Veď je sociálna, radšej bude teda prejedat naše peniaze i naďalej.

Komunálna reforma?

Nemenej „sociálne“ sa však správajú i naše samosprávy, ktoré využívajú možnosti na spoločnú správu výkonu svojich tzv. originálnych kompetencií ešte mizivejšie. Inak povedané, obciam, teda starostom a armáde vyše 20 000 obecných poslancov, sa do združovania správy obcí neveľmi chce. V prípadoch malých obcí, kde na chod úradu samotného ide často až polovica obecného rozpočtu, je však dnes cesta k ich rozvoju a zastaveniu ďalšieho vyľudňovania zarúbaná i touto tvrdohlavou jazdou miestnych činníkov správy proti múru. Výsledkom bude v podstate riadená smrť a vymretie mnohých malých obcí, akási eutanázia, hoci nezamýšľaná. A čo na to vláda?

V novembri 2007 schválil Ficov kabinet *Návrh postupu vypracovania koncepcie komunálnej reformy v SR*. A hoci vláda uvádza, že „pojmem ‚komunálna reforma‘ bol v nedávnej minulosti spájaný, resp. zúžený na problematiku integrácie malých obcí do výrazne väčších celkov,“ pričom „je nesporné, že štruktúra osídlenia na Slovensku je z hľadiska uplatnenia ekonomických parametrov značne problematická,“ rozhodla sa „postrašiť“ samosprávu reformnou rétorikou len naoko. Pojem „komunálna reforma“ vo svojom slovníku síce ponechala, no úplne otvorene sa nám vyznala, že pod ním chápe „modernizáciu územnej samosprávy.“

To sme si vydýchli, opäť sa nič nepopulárne konať nemieni. Vieme teda, že sídelná štruktúra a na ňu nadväzujúca územná samospráva je neekonomická, liekom má preto byť plošná informatizácia a prechod na elektronickú komunikáciu. Najprv teda minieme ďalšie stovky miliónov či miliardy korún na tzv. e-government pre takmer 3 000 obcí, a až potom sa zamyslíme, či tomto kroku náhodou nemala predchádzať redukcia počtu samosprávnych celkov ako takých. A to napriek tomu, že vláda si uvedomuje, že „úroveň manažmentov a manažérov na miestnej úrovni veľmi závisí od úrovne vzdelania a vzdelávania, čo zase závisí najmä od finančnej sily konkrétnej samosprávnej jednotky.“

V slepej uličke

Ficova vláda nemá odvahu na nepopulárne kroky a nemá ani potenciál pre koncepčné riešenia. Veľkohoľbo so širokou mediálnou odozvou ušetrila doslova zopár úradníckych miest zrušením krajských úradov, no na redukciu a šetrenie verejných zdrojov na komunálnej úrovni v oblasti preneseného výkonu štátnej správy či na nevyhnutné združovanie obcí a ich úradov si netrúfa. Komunálna reforma je nateraz zablokovaná v slepej uličke. Vláda sa však nesnaží z nej vycúvať a dostať nás z tejto „mylnej odbočky“. Necháva nás v slepej uličke, zatiahla ručnú brzdú a vycúvať mieni len z reformy ako takej.

Autor je analytik KI.

AKO ĎALEJ S ENVIRONMENTÁLNOU POLITIKOU?

Radovan Kazda

Keď sme v roku 2005 organizovali v Ružomberku prvú konferenciu zameranú na otázky pôsobenia vlády v environmentálnej politike, vstupovali sme do problematiky, ktorú vníma ako dôležitú veľká časť spoločnosti. Rieši ju však najmä vláda, ktorá prostredníctvom ministerstiev a ich organizácií definuje prostredníctvom legislatívy pravidlá usporiadania vzťahov s deklarovaným cieľom zabezpečenia lepšej ochrany životného prostredia, a environmentálni aktivisti, ktorí sa v tejto problematike profilujú predovšetkým ako spoluvytvorcovia týchto noriem, ale aj ako hlasní kritici nedostatočnej miery vládných regulácií v ochrane životného prostredia.

Na doterajších troch ročníkoch ružomerských environmentálnych konferencií, ktoré boli postupne zamerané na problémy pôsobenia vlády v environmentálnej politike ako takej (2005), v oblasti lesného hospodárstva (2006) a tohto roku v odpadovom hospodárstve, sme sa pokúsili poodhliť a definovať súčasné trendy v environmentálnej politike, ktoré sú však veľmi často v principiálnom rozpore s konceptom prirodzeného práva i poznatkami ekonomickej a právnej vedy. Poukazujú na to, že súčasná environmentálna politika, založená na vysokej miere obmedzení práv ľudí na užívanie svojho vlastníctva, má často opačné dôsledky, pokiaľ ide o plnenie vládou želaných cieľov. Vedie totiž k spomaľovaniu zlepšovania kvality životného prostredia a k deštrukcii prirodzenej motivácie ľudí aktívne sa zúčastniť a prispieť k tomuto procesu.

Určenie práva v sporoch o využívanie krajiny spočíva obvykle v započítavaní nákladov tým, ktorí sa v týchto sporoch nachádzajú. Skúsenosť z reali-

zácie environmentálnych noriem však naznačuje, že citlivú hranicu medzi právom na užívanie vlastníctva jednej osoby a právom druhej osoby nebyť týmto užívaním poškodený, vláda nedokáže definovať resp. to právo určiť pre väčšinu nevyhovujúcim spôsobom.

Ako teda ďalej s environmentálnou politikou? Zdá sa, že súčasné riešenia vlády, ale aj riešenia, ktoré presadzujú environmentálne mimovládne organizácie, narážajú na zásadný nesúhlas vlastníkov, čo sa javí byť hlavným dôvodom ich zlyhávania či obchádzania. Treba začať odznova a pýtať sa na zmysel, spôsob a mieru účasti vlády v riešení mnohých environmentálnych problémov, počnúc ochranou prírody, cez ochranu jej jednotlivých zložiek až po zavádzanie systémov zhodnocovania (recyklácie) odpadov v odpadovom hospodárstve.

Naše podakovanie patrí partnerom tohtoročného podujatia, ktorí hľadanie odpovedí na tieto otázky podporili. Zlatým partnerom konferencie „Alternatívy rozvoja odpadového hospodárstva v SR“, ktorá sa uskutočnila dňa 6. novembra 2007 v Ružomberku, bol náš tradičný partner, spoločnosť Mondi BP SCP, a. s. Ružomberok. Striebornými partnermi boli spoločnosti ENVI-PAK, a. s., ENVIDOM - Združenie výrobcov elektrospotrebičov pre recykláciu, EKOLAMP Slovakia - Združenie výrobcov a distribútorov svetelnej techniky a Marius Pedersen, a. s., bronzovými partnermi .A.S.A. SLOVENSKO s. r. o. a ENVI-GEOS Nitra s. r. o.

Autor je analytik a koordinátor environmentálnych konferencií KI.

envidom

Marius Pedersen

A.S.A.

VEOLIA
ENVIRONMENTAL SERVICES

ENVI-GEOS Nitra

UDIALO SA:

1) Dňa 2. októbra 2007 upozornil riaditeľ KI **Ondrej Dostál** na to, že v Rade vlády pre národnostné menšiny sa má znížiť zastúpenie maďarskej a rómskej menšiny. Vláda navrhla, aby každú menšinu zastupoval len jeden člen. Viac nájdete na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

2) Dňa 2. októbra 2007 zorganizoval KI v Bratislave okrúhly stôl mimovládnych organizácií na tému **Transparentnosť eurofondov na Slovensku**. KI zastupovali riaditeľ KI **Ondrej Dostál** a analytici **Ivan Kuhn** a **Dušan Sloboda**.

3) Dňa 10. októbra 2007 organizoval Klub Bratislavského inštitútu humanizmu v sídle BISLA v Bratislave diskusiu na tému **Ako u nás vyzerá verejná diskusia**. Hostami Egona Gála boli prezident KI **Peter Zajac** a **František Novosád** z BISLA.

4) Dňa 11. októbra 2007 rozhodla vláda SR o zriadení Rady vlády pre rodovú rovnosť. KI preto inicioval **vytvorenie Mimovládnej rady pre prirodzenú rôznorodosť**. Rada bude pôsobiť ako nezávislé neformálne združenie tých, ktorých spája presvedčenie, že štát by nemal umelo zasahovať do prirodzene existujúcich rozdielov medzi ženami a mužmi pod zástavou rodovej rovnosti a zavádzať regulácie obmedzujúce dobrovoľné vzťahy

medzi ľuďmi. Viac nájdete na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) Dňa 11. októbra 2007 bola zverejnená výzva s podtitulom **Zastavme stupňujúcu sa špirálu národnej nevraživosti**. Jedným z iniciátorov výzvy je prezident KI **Peter Zajac**. Text výzvy a zoznam jej signatárov nájdete na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

6) Dňa 12. októbra 2007 spolupracovník KI **Martin Kríž** a analytička KI **Zuzana Humajová** v mene KI verejne podporili **hromadnú pripomienku k novele nariadenia vlády o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy**, účinnosť ktorej by spôsobila diskrimináciu súkromného a cirkevného školstva. Viac nájdete na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

7) V dňoch 12.-14. októbra 2007 sa na zámku Neuwaldegg vo Viedni konala konferencia na tému **Vývoj mediálnej scény v strednej Európe**. Jedným z prednášajúcich bol i prezident KI **Peter Zajac**.

8) Dňa 17. októbra 2007 sa analytička KI **Zuzana Humajová** zúčastnila panelovej diskusie na tému **Využitie skúsenosti Slovenska v budúcej transformácii na Kube**. Súčasťou podujatia, ktoré organizovalo OZ Človek v ohrození v Bratislave, bolo i predstavenie publikácie **Aká je budúcnosť vzdelávania na Kube?**, ktorej spoluautorkou je i **Zuzana Humajová**. Viac nájdete na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

9) Dňa 18. októbra 2007 zorganizoval KI v Bratislave okrúhly stôl mimovládnych or-

ganizácií na tému **Aká by mala byť slovenská zahraničná politika?**. KI na okrúhlym stole zastupoval analytik **Ivan Kuhn**.

10) Dňa 19. októbra 2007 bolo v rámci projektu HESO-Regióny, ktorý realizuje Inštitút INEKO, zverejnené poradie hodnotených ekonomických a sociálnych opatrení v regiónoch SR za obdobie júl-september 2007. Jedným z hodnotiteľov je i analytik KI **Dušan Sloboda**. Viac nájdete na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

11) V dňoch 20.-26. októbra 2007 bola analytička KI **Zuzana Humajová** na pracovnej ceste po USA, v rámci ktorej spolu s Eliškou Slávikovou z OZ Človek v ohrození prezentovali publikáciu **Aká je budúcnosť vzdelávania na Kube?** predstaviteľom vlády USA, kongresu, akademickej obce, a mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú podpore demokratizácie Kuby.

12) Dňa 25. októbra 2007 organizoval týždenník .týždeň v Bratislave diskusiu na tému **Globálne otepľovanie - fakty a dohady**. Jedným z diskutujúcich bol i analytik KI **Radovan Kazda**.

13) V októbri 2007 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: **Peter Zajac**, **Ondrej Dostál**, **Zuzana Humajová**, **Peter Gonda**, **Radovan Kazda**, **Dušan Sloboda** a **František Šebej**.

Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNKY, KI KOMENTUJE a AUDIO/VIDEO KI.